

Lindita Ottarsson

Velkomin í þátt 145 af Ypsilonsamtaler, hlaðvarpinu frá Kirkelig Dialogsenter í Drammen. Ég heiti Ivar Flaten og í þessum þætti ræði ég við Linditu Ottarsson. Lindita fæddist í Berat, gömlu, fallegu borginni í miðri Albaníu. Hún ólst upp á heimili undir sterkum áhrifum frá kommúnisma. Í bókmennta- og myndlistarnámi kynntist hún Þorkeli sem kom í heimsókn frá Íslandi. Þau giftu sig og fluttu til Íslands þar sem þau bjuggu í mörg ár áður en þau fluttu til Drammen. Lindita er lærð söngkona, hún skrifar og hún malar. Undanfarin ár hefur hún farið sífellt meiri áhyggjur af albönskum rótum sínum og leiðir nú albanska kór í Drammen.

- Ferðalag mitt hefur verið langt, gott og spennandi í gegnum ný tungumál og menningu. Núna finn ég meira og meira hversu mikilvægar albönsku ræturnar eru, segir Lindita.

Þá er ég mjög ánægð með að Lindita Ottarsson sé komin hingað. Hvernig hefur dagurinn þinn verið í dag?

Þetta hefur verið mjög góður dagur. Það er byrjað frekar snemma á morgnana því á mánudaginn byrja ég klukkan korter í sjö. En ég hef tilhneigingu til að mæta aðeins fyrr, og hef nægan tíma í leikskólanum á Konnerud. Á mánudaginn förum við í ferðalag og var sú ferð í dag á Løvenjordet .

Já, og svo er reyndar sól og snjórinn virðist vera farinn að hverfa. Það er gott.

Ég held að það hafi verið síðasti dagurinn til að sleða þarna uppi, því það hefur verið frekar mjúkt og blautt.

Lindita..., eins og ég sagði áður en við byrjuðum þá googlaði ég aðeins og komst að því að Lindita, Google Translate vildi að þetta hefði eitthvað með fæðingu að gera, en svo er ekki, það er dögun.

Já það er. Á albanska, lind, er það að fæða. Dita er dagur, fæðing dagsins, það er eins og á vissan hátt.

Já, eða dögum, eða byrjun dags.

Daggrý er það, mér finnst það mjög fallegt orð á norsku til að lýsa Linditu.

Og Ottarsson, það er ekki beint albanskt.

Nei, Ottarsson er íslenskt nafn. Það er ekki eftirnafn, því Íslendingar eiga ekki eftirnöfn, en það er sonur Óttars, svo ég varð líka "sonur" Óttars. Ástæðan var sú að þegar við giftum okkur í Albaníu þurfti ég að sanna að ég væri vel giftur og alvarlegur, svo ég sagði, ok, þá tek ég eftirnafnið þitt, þá varð ég Ottarsson. Ég hélt að ég gæti breytt aftur, því að ég heiti Keli, en ég get ekki farið aftur.

Lindita Keli er skírnarnafnið þitt?

Já. Lindita Keli. En ég er mjög hrifin af Ottarssyni.

En ég held að við getum byrjað á byrjuninni strax, því aftur þá með Googlinguna mína vissi ég þetta ekki, en Berat...?

Berat er borgin mín. Berat, þetta er yndisleg borg.

Gamalt, mjög gamalt.

Mjög gömul borg, og ég fæddist í Berat og gekk þar í skóla og því held ég í dag að hún sé ein fallegasta borg sem til er. Þegar ég ferðast til baka ferðast ég ekki bara vegna þess að ég fæddist þar, ég á fjölskyldu, heldur ferðast ég sem ferðamaður og þá sé ég (sem einhvern) hver kemur fyrst frá Íslandi, eða frá Noregi. Og svo finnurðu allt þarna, þú finnur söguna, hefur allt í einu rekist á miðaldirnar, í þröngum götum með svona steinsteypu og það eru margir sólardagar.

Já, rétt, þetta er Albanía, og það er suður af Tirana, það er nokkurn veginn í miðju landinu.

Berat, já, aðeins suður, það er einn og hálfur klukkutími frá Tirana ef þú keyrir.

Ekki það að ég þekki til þar, en ég skoðaði kortið og sá að það er nokkurn veginn í miðjunni og ef það á að vera dálítið rúmgott þá er þetta svolítið eins og Drammen að vissu leyti, því það er við á.

Ég hef oft hugsað það vegna þess að það er á sem klofnar og ég bý sömu megin og ég bjó í Albaníu, hinum megin, ekki á henni, þar sem maður býr í köldu kantinum á veturna. Það er ekki mikil sól á veturna, ég bý í sólinni, ég gerði það líka í Berat, og hef oft hugsað það, en Drammen er fimm sinnum stærr en Berat, og þess vegna skemmtir fólk sér svo vel, því það er nokkuð kunnugt um Drammen. Áin, tveir hlutar og brýr. Og brýr, já.

Það var mjög falleg gömul steinbrú í Berat sem ég sá.

Og þeir eru löngu búnir að loka honum fyrir bílum svo það er ekki slæmt fyrir þá sem ganga. Albanía, Kosovo, Kosovo-Albana, svo við erum að tala um gömlu Júgóslavíu, Albanía snýr að sjónum, og svo höfum við Kosovo sem er í norðausturhlutanum, sem hefur líka fullt af Albanum, og það sem við höfum lesið og séð að það hafi verið og sé mikið deilur, vegna þess að, tja., pólitískt efni. Hversu mikið af þessu upplifðir þú þegar þú ólst upp í Berat?

Já, ég get sagt þér það, því núna á ég marga góða vini frá Kosovo, en þegar ég bjó í Albaníu var svo mikil ofsóknaræði yfir öllu. Ég hef þekkt nokkra frá Kósóvó sem bjuggu í heimabænum mínum, en flestir voru dálítið þannig, við vorum efins vegna þess að þeir héldu að þeir væru kannski njósnarar fyrir Júgóslava eða eitthvað svoleiðis. Hvað get ég sagt, við urðum að fara varlega.

Pannig að það var mjög skýr skil á milli Albaníu og Júgóslavíu þá, sem var gamla nafnið?

Já, en ég er að tala um Kosovo, og Albanía var lokuð, og þeir gátu ekki einu sinni farið til Kosovo, því Kosovo var eins og að fara til útlanda og við gátum ekki farið þangað. Svo hef ég vitað þegar ég bjó í Albaníu, svo ég man líka, þegar ég var í menntaskóla og framhaldsskóla, þá áttum við þrjú ungmenni sem komu frá Kosovo, þau voru flóttamenn af pólitískum ástæðum og við fengum að vera með þeim þegar skólinn var en gat ekki heimsótt þá.

Pannig að það var efasemdir, það var tortryggni, tilfinning um að þeir gætu verið hættulegir, einfaldlega?

Já, vegna þess að það er það sem kommúnismi gerir, það gerði hann til að skapa smá ofsóknaræði.

Ég hef ekki googlað þetta, svo ég hef ekki lesið neitt sérstakt um söguna, en nafn festist í hausnum á mér, Enver Hoxha . Enver Hoxa , já, við lesum það, eða Hoxha , við lásum það, ekki satt, í skólanum. Og kommúnismi, og lokað land, eins og þú segir. Segðu nokkrum orðum um það, hvernig það var frá sjónarhóli þínu sem ungrar stúlku.

Hefur þú lesið bók Leu Ypi , fös ? Ég mæli með því.

Segðu það einu sinni enn.

Þessi bók heitir *fös* , *hún heitir Lea Ypi* . albönsk, en hún er yngri en ég, en hún útskýrir mjög vel að alast upp í Albaníu undir kommúnisma. Nú þegar ég var lítil vissi ég ekkert. Faðir minn var kommúnisti, og síðan frá 1941, og þá var hann flokksmaður, ef þú skilur hugtakið flokksmaður. Hann var því kommúnisti allt sitt líf, þar til hann lést. Og sanngjarn maður og góður maður og trúði mjög á kommúnisma. Svo ég..., á vissan hátt sáum við Hoxha sem guð, því trúin var algjörlega..., það var bannað að trúa á Allah eða á Jesú, kirkjurnar og moskurnar voru lokaðar. Þegar ég fæddist inn í það vissi ég ekki betur. Og svo lifði ég lífinu eins og aðrir, við erum svona, börn sem fæddust á sjöunda áratugnum, með margar fjölskyldur í kring og börn að leika, og hugsuðum ekki mikið. En heima heyrði ég auðvitað mikið um Hoxha og kommúnisma, því faðir minn var mjög trúður kommúnisti og trúði á það. Og svo seinna, þegar ég sá að einhver úr bekknum mínum sem var mjög hæfileikaríkur og næstum því snillingur fékk ekki að læra vegna föður síns, eða bróðir hans hafði reynt að flýja til annarra landa. Albanía var lokuð, það var ekki hægt að ferðast, bara þeir sem voru með diplómátíska vegabréfsáritun eða eitthvað.

En svona er þetta fyrir börn, þegar maður elst upp í samhengi þá spyr það ekki grunnspurninganna til að byrja með. Vegna þess að þú lifir lífinu eins og þú lifir því og það er auðvelt.

Ég hef hugsað mikið um það, því þegar ég flutti frá Albaníu spurðu allir um kommúnisma, en við áttum líf. Ég hef lesið margar bækur og svona höfum við líf að segja frá. Við áttum góða vini, góða nágranna, og svo á vissan hátt sömu sjöunda áratuginn og hafa verið hér, og svo önnur lönd, þar sem ekki var svo mikið um pólitík eða um kommúnisma. En í skólanum þurftum við að læra mikið um kommúnisma. Við höfðum okkar eigið viðfangsefni sem hét, þá var það "saga kommúnistahópsins", eins og það var kallað, alveg frá upphafi. Og svo er það svolítið skrítíð, því ég hef lesið aðra bók sem er ekki í samræmi við þá sem við höfum lært. Við höfum lært allt annað.

Já, vegna þess að það er einn, þú kallar það líka eins konar endurskoðunarstefnu. Þú skrifar söguna eins og hún passar, ekki satt, í kerfinu. Í kerfinu og sagan er jafnvel endurskrifuð afturábak til að passa við hugmyndafræðina. Algjörlega. Pannig að þetta er þekkt í alræðiskerfum þá.

Algjörlega, já það var það.

Og það sem er líka hluti af lærdómi mínu í æsku er að kommúnismi er líka mjög fjandsamlegur trúarbrögðum . Með öðrum orðum, kommúnismi er á vissan hátt algjör hugmyndafræði sem hefur ekkert pláss fyrir trú, trúarlega trú.

Það er algjörlega byggt á frönsku byltingunni eins og ég man hana.

Já, Laïcité . Laïcité líka, það er veraldlegt samfélag.

Sú trú er "ópium fyrir fólkið". Svo það er . Nei, en það sem ég hef lært af sögunni þar til 1967, þá voru kirkjurnar opnar, líka moskurnar. En eftir það byrja þeir að loka og eyðileggja svo það var algjörlega bannað. En við vissum í borginni hverjir voru múslimar og hverjir voru rétttrúnaðar. Vegna þess að þá er hefð fyrir því að allir sem tilheyrðu rétttrúnaðarkirkjunum hétu öðruvísi en þeir sem voru múslimar.

En ég hef líka heyrt því sagt í þessari seríu, ég talaði við einhvern annan, að það væri líka á vissan hátt góður tónn að biðja ekki um eða grafast fyrir um trúarlegan bakgrunn. Það er að segja að þið hafið verið ríkisborgarar ríkisins, verið Albanir, eða verið hluti af samfélaginu, og hvernig þið trúðuð þá, eða ágreiningur innan þess var tónaður niður, og það ætti ekki að tala um það.

Í bænum mínum hafa aldrei verið nein átök milli múslima eða kristinna manna. Jafnvel ef þú ferð, ef þú ferð einn daginn til Albaníu, þá er dómkirkja, eða kirkja sem heitir Onofri , þar var málari frá 1600-1700. Hann hafði málað mynd, mynd, þar sem er kirkja, tvær kirkjur, og svo eitthvað með biblíufígúrum, og í bakgrunni þar sérðu mosku. Já nákvæmlega. Og það er ekki til, það hefur alltaf verið góður tónn á milli íbúa.

En þú upplifðir svo á sínum tíma að það varð skárta, það varð hættulegra, þú áttir ekki að tala, það var líka beinlínis bælt niður sem trú, er það þannig sem þú skilur það, frá 67-68?

Ég get ekki sagt því...

Þú upplifðir það ekki?

Ég upplifði það ekki, því ég kom ekki frá fjölskyldu sem hafði sterka...

Nei, nei, ekki satt? Þú varst á réttri síðu.

Þegar þú veist ekki, þá veistu það ekki. Seinna geturðu hugsað um það, þú ert inni í því núna og sérð ekki, svo þú hefur nærmyndina og sér ekki. Og svo börn, við höfðum annað að gera, annað að upplifa og ég hugsaði ekki um það.

Svo þú bjóst í borginni svo þú lékst þér á götunni eða hvernig var það?

Ég bjó í miðri Berat, ég bjó í blokk, frekar stór blokk með mörgum fjölskyldum og mörg lítil börn að leika úti allan daginn.

En þú varst tónlistarbarn, var það ekki ?

Ég veit, ég var heppinn. Þegar ég var í fyrsta bekk í skólanum koma ung stelpa og karl sem vilja nemendur í tónlistarskólann en þau verða að prófa að fara í svona próf fyrst. Og svo var ég ein af þeim sem sýndu að hún getur sungið, við getum tekið þig með... Ég var hópur barna sem sá píanó í fyrsta skipti á ævinni. Ó, sérðu píanóið? Nei. Svo ég var svolítið efins, hvert erum við að fara...

En hefurðu þá séð önnur hljóðfæri?

Já, þetta er svona harmonikka og það er vegna þess að þeir eru með klarinett og þeir nota hana. En píanóið, ég hafði aldrei komið nálægt píanói fyrir þann dag. Og þá sögðu þeir, allt í lagi, hún má vera

með okkur, því hún hefur heyrn og við getum... Svo það var það, þetta var ferðalagið mitt, og ég er mjög, mjög þakklát fyrir að ég byrjaði að spila á píanó sem barn. Og svo kláraði ég átta ár, og þá gat ég ekki lært meira, þannig varð það... Þetta er smá misskilningur, en ég er ánægður með það, því ég lærði gagnfræðaskóla, alveg ágætis málfræði skóla, síðan lærði ég nokkrar bókmenntir og tungumál. En þegar ég kom til Íslands lærði ég söng.

Hvernig var ... Hvað gerðist? Hvers vegna fórstu frá Albaníu?

Já, árið 92 kynntist ég Þorkeli, eiginmanni mínum, Íslendingnum. Hann kom til Albaníu, varð frægur og þannig hófst mjög ljúf ástarsaga.

Þið urðuð elskendur

Augljóslega. Og svo giftum við okkur í... Nei, þetta er eiginlega svo klikkuð saga, þegar maður hugsar um það.

Já en segðu mér..

Það er mjög stuttur tími. Við kynntumst.

Þorkell hefur líka sagt sína sögu, ekki satt, í öðrum þætti, en heyrðu.

Já, við hittumst, við vorum í Tirana, höfuðborginni. Það var eitthvað eins og verkstæði um... Og svo held ég að hann hafi verið mjög myndarlegur, og þá segir hann... Á Íslandi ertu með gælunöfn. Hann heitir Þorkell en ég kalla hann Kjele. Og ég heiti Kjele. En það er svolítið af Ketill og Ketill. Og þá segi ég, ég heiti Lindita Kjele og ég heiti Kjele. Og já, við eigum stóra fjölskyldu hérna. Svo já, það eru nokkur svona hlutir sem ég hugsa til baka. Vá, þetta var "meint to be". Og svo hittumst við eftir tvo mánuði. Við ferðumst til ... til Rúmeníu. Við tókum rútuna í gegnum Balkanskagann. Í fyrsta skipti sem ég ferðaðist út fyrir Albaníu.

Og það var ekkert vandamál með það þá?

Það var... nei, nei. Til þess þurftum við að sýna okkur fólkið. Síðan var ungmennaráðstefna í Búkarest í Rúmeníu. Og við kynntumst, áttum 20 tíma í strætó og svo töluðum við saman og urðum einhvern veginn mjög rómantísk í rútunni. Þá sérðu hringinn minn hér. Daginn eftir þegar við komum til Búkarest misstum við hvort annað. Það voru engir símar á þeim tíma. Við ætluðum að... hann ætlaði að fara þangað og við sáumst ekki allan daginn. Þegar hann kemur aftur, segir hann, ég keypti þér hring. Það er á markaðnum ... á götunni ... Og svo er ég með þennan hring. Og það er ... og svo ég tek það þegar ég var ólétt, og fingurnir mínir bólgnu, svo set ég það aftur á eftir. En það er þegar við giftum okkur. Þá er ég með það á mér allan tímann. Þetta er ljúf ástarsaga.

Já, sætt. En þá töluðuð þið ensku saman?

Já, við töluðum ensku. Og já, enskan mín var í lagi, ekki svo frábær, en hún varð betri með tímanum. Þar sem tungumálið mitt er albanska lærði ég frönsku í skólanum. Og ég var miklu betri í frönsku en ensku. En ég sá fleira fólk sem kom til Albaníu, það talaði ensku. Mjög fáir töluðu frönsku. Og með frönsku var þetta miklu meira fræðilegt, og við lásum bækur, og höfðum... ég var líka með próf sem heitir Apres Háskóla, til að sýna að ég geti verið rannsakandi, eða kannski kennt. En það var enska þá...

Svo hefur þú lært franskar bókmenntir?

Já, já, ég hef lært almennar bókmenntir, ekki bara frönsku. En við í Albaníu á þessum tíma lærðum til að vera raunsæis-sósíalistar, og það er ekkert annað. Og aðrar bókmenntir sem hafa verið decadent. Ekki súrrealismi, ekki kúbismi, ekki neitt annað, ekki...

Svo það ætti að vera einfalt, vinsælt, raunsætt, uppbyggilegt, uppbyggilegt?

Vissulega, eins og í Sovétríkjunum, höfðu þeir það sama. Þeir voru hræddir um að við yrðum kannski eins og hinir, og hefðum aðrar hugmyndir og aðrar... Og þá yrðum við frjáls í huga okkar, á vissan hátt.

Ég er að lesa Solzhenitsyn aftur núna. Og það er frekar ótrúlegt. Hann á svo fjarlægjan, kaldhæðnislegan ... Þetta verður eins konar gamanmynd í miðjum harmleiknum, hvernig hann lýsir þessum kadrunum.

Þú lýsir gúllasinu, hvernig hann bara...

Ekki þessi, núna er ég að lesa eina sem heitir Første Krets og er úr fangelsi... Við gætum talað mikið um það en gerum það ekki. En að þú hafir hugmyndafræði og stefnu og heildarsýn sem er svo rótgróin og svo sterk og framkvæmd af slíkum krafti, að hún upplifist sem... Fyrir þá sem þá geta ekki passað inn í hana, eða sætta sig ekki við hana. , það verður hörmung.

Algjörlega. En ég var heppinn. Ég tók ekki þátt í... Eins og ég sagði þá passar pabbi vel inn í það kerfi sem ég er. En þegar ég kláraði námið var ég valinn til að starfa sem ritari á ... ungmennahúsi. En auðvitað voru þeir undir... Undir flokknum. Á djamminu, nákvæmlega. En ég reyndi ekki að vera eins, ég reyndi að vera aðeins öðruvísi, því mér líkaði það einfaldlega ekki. Ég veit ekki af hverju, en mér líkaði það ekki. Ég get ekki sagt að ég hafi verið svona vitur, og ég vissi það svona... ég get ekki sagt það. Ég var það ekki, en...

Magatilfinning, innsæi...

Ég segi tilfinning, magatilfinning, það passar ekki sem... Af hverju verðurðu ekki kommúnisti? Ég get ekki verið kommúnisti, vegna þess að mér finnst... ég er ekki svo fullkomin, vegna þess að hugsanir mínar... ég flý úr bekknum, og ég vil vera með vinum mínum, ég vil ekki að tala um það sem hinir eru að gera, ég vil ekki og aldrei, aldrei. Svo sá ég hvernig hinir voru, þeir sem unnu í flokknum, það eru nokkrir sem... Í dag þroskast ég svolítið þannig... get ekki sagt að ég sé anarkisti, heldur stöðuna sem einhver hefur ... Vegna þess að þú vinnur á stað sem mér líkar ekki við þú vinnur einhvers staðar, þú hefur þann stöðu vegna þess að... Starfið þitt, þú færð borgað fyrir það. Það er svona...

En Lindita, við skulum tala um það sem þá var ekki hægt að tala um og sem þú Þorkell eigum sameiginlegt, sem er eins konar algildishyggja, Bahai trúin. Já, það var í gegnum Bahai trúna sem við kynntumst. Svo það var það sem leiddi þig saman?

Á þeim tíma var ég svolítið þyrstur í að finna svona alvöru ráð, því allt var... Hvað get ég sagt? Allt datt niður, við höfðum ekkert að halda í. Þá fannst mér þetta passa nokkuð vel við mig. Þá urðum við...

Því Þorkell kom líka... Hann á líka svo dásamlega sögu um hvernig leið hans hefur verið, ekki satt? Og að hann sé guðfræðingur, hann er kvikmyndagerðarmaður, hann hugsar mikið. Svo þegar hann kom til Albaníu var það líka hluti af þessu verkefni að átta sig á hlutunum. Fyrir sitt leyti?

Já, hann lærði mikið og þannig stækkaði heimurinn hans og sá að það er til annað fólk og aðrar leiðir, hvernig er að búa í kommúnisma? Og svo kynnast Albanum og læra tungumálið. Hann getur það enn, en við tölum ekki mikið albönsku heima.

Allt í lagi, ráðstefna í Rúmeníu, löng rútuferð, hringja á fingurinn, til baka aftur, og svo...

Svo komum við heim, og foreldrar mínir voru ekki á lífi á þessum tíma, þá fer ég inn í íbúðina mína.. Við búum saman í Albaníu. Ef þú ert ekki giftur, þá býrðu hjá bróður þínum, systur, þá kem ég inn. "Hér er unnusti minn og ég er að fara að gifta mig eftir þrjá mánuði." Ég var mjög sjálfstæð, að þeir höfðu ekkert að segja, en það var svolítið erfitt að tala, vegna þess að þeir kunnu ekki ensku, og þeir kunna ekki í dag heldur. Þannig að þetta var eins konar saga. Allir spurðu: Ha? - Hún ætlar að giftast Íslendingi, og hann er miklu yngri en hún, og þá var það... og við giftum okkur í febrúar, enginn giftist í febrúar í Albaníu.

Og það var svolítið hugrekki... Því það verður veisla, og það verður...

Já, allt. Og svo varð brúðkaupið sjálft eins konar ævintýri á vissan hátt. Það er fólk sem talar um það í dag líka, en ekki ég, ég gleymdi.

Svo „ævintýri“ vegna þess að það var svo ólíkt hinu, eða...

Þetta var allt öðruvísi, við dansuðum, vorum með ljóð, svo við áttum... já, það er svolítið öðruvísi, hvernig ég klæddi mig, hvað við borðuðum, hvernig fólk... Við brutum allar þessar hefðir, það var þannig. ...

En bæði Þorkell og þú ert sterkir menn, en þú veist hvað þú vilt og lætur ekki of mikið um það sem aðrir segja.

Að vissu leyti er ég ekki þannig... en ég er orðin... Ja, auðvitað hugsaði ég hvað öðrum finnst um mig, en ég hef alltaf fetað mínar eigin leiðir. En ekki svo... Þorkell er beinskeyttari og segir svoleiðis, en ég er það, en ég er mýkri á veginum. En já, það... ég hef alltaf verið svolítið öðruvísi. Ég get ekki sagt að ég sé svona dæmigerður Albani, hef aldrei verið það. Aldrei verið sá.

Hvað er venjulega albanska? Gefðu mér stensilana..

Ég gerði það ekki, ég ætlaði ekki að... ég ætlaði ekki að koma út með það. En... hverjum líkar við hefðir eins og... Hvað get ég sagt... ég get... mér líkar við hefðir. Mér líkar svolítið við hefðir, því ég held að... þú sért ekki heiðarlegur við fólk. Svo, það er ekki ... og þú lifir svona svolítið ... lítið fangelsi, ég veit ekki ... Þú ert eins og ... þú hefur ekki mikið val. Ef eitthvað kemur til þín vegna þess að... af því að þú átt afmæli... eða eitthvað svoleiðis... Þá þarftu að fara til baka, því það er... Þú verður að gera það sama, á vissan hátt. Þú ert að gera eitthvað gott, þungt og þungt.

Þú færð væntingar á sama tíma.

Já, sterkar rammar og væntingar. Ég vil vera góður og góður, og svo... En... eins konar kóða sem... Þú verður að lifa eftir þeim kóða. Það... ég veit það ekki, en mér líkar ekki við það... Sumt hefðbundið gott, en núna er það... Já. Ekki fyrir mig.

Það eru félagslegar rammar og kröfur, ef þú þarft að... dömur verða að vera svona, fólk gerir það. Á ákveðnum aldri ... í gamla daga í ... Til dæmis þegar þú fermdist, þá. Aðeins þá gátu strákarnir klæðst jakkafötum og fengið hatta. Svo fóru strákarnir að vera með hatta. Svo var hægt að fara í veislur, svo var hægt að drekka áfengi. Þegar þú varst 15 ára varstu fermd. Fermingin var eins og... Þetta er bara eins og dæmi um svona mjög skýran kóða á stigi sem þú hefur náð, eins og þegar samfélagið tekur þig sem rétta manneskju, ekki sem barn lengur. Það var ... en þú ert líka með marga slíka kóða eins og ... sem eru gagnrýndir og sem yfirvöld eru líka farin að tala um, ekki satt, sem ósanngjarna. Þannig að það er félagslegur þrýstingur, er það ekki, þar sem félagslegur þrýstingur verður skaðlegur, vegna þess að manni er þá haldið frá hinu almenna samfélagi o.s.frv. Sértrúarsöfnuður ... þ.e. tegund sértrúarsöfnuðar, til dæmis, eða mjög sterkar félagslegar reglur um hvernig á að klæða sig, eða ... Allt þetta er hluti af þessu sama mynstri, þar sem frjáls sál, eða þar sem einstaklingur hefur sterka Afrit (Open AI Whisper), af [Ypsilon Conversations](#), þáttur 145. Vandlega ritstýrt af Ívari Flaten - bls 7 Þýðing úr norsku yfir á íslensku með Google Translate

tilfinningu fyrir einstaklingseinkenni, rétt, og sem vilja mikið, þurfa oft að berjast gegn þessum hlutum, vegna þess að... kannski eru þeir sem eru í kringum sig svolítið kvíðnir að það gangi of langt, eða... rétt, að það verði hættulegt á einn hátt eða annað.

Þá missir maður sjálfsmyndina ef það... En það var ákveðið tímabil í lífi mínu þar sem ég þurfti að lifa samkvæmt hefð. En þegar ég kláraði skólann hafði ég ... ég var sjálfstæður, þá gat ég lifað samkvæmt mínum ...

En bjugguð þú og Torkell í Albaníu eftir að þið voruð gift um tíma?

Já. Ekki Berat, í annarri borg, í austri... í Albaníu sem heitir Koca. Tveimur eða þremur mánuðum seinna ferðuðumst við til ... fyrst til Þýskalands, Hollands og svo komum við til Íslands. Já.

Og Ísland var það.

Það var Ísland. Tungumál, loftslag, vinna... Það var þegar ég var í Albaníu sem ég fór á bókasafnið til að fletta upp staðreyndum. Það var ekkert. Og svo þegar ég lærði...

Af því að það var ekki eitthvað?

Það var það, en það var svolítið svona fjárhagslega... sumar staðreyndir sem... einhver ímynd sem var... Ég vissi ekkert um Ísland, einfaldlega.

Geysir?

Á þeim tíma, 1993, var Google á því, við gætum Google... var Google... Nú internetið eða eitthvað svoleiðis?.

Nei nei..

Svo ég kynntist Íslandi þegar ég kom til Íslands. Og það var 13. júní 1993. Og þá var sjö stiga hiti. Svo kem ég frá Albaníu sem er mjög heitt. Þú ert með allar fjórar árstíðirnar léttklæddar. Alveg hneykslaður. En svo á endanum byrjar maður að elska það land, og sjá það, ljósin... Sólin settist ekki og það rigndi. Litirnir voru sterkir og grasið grænt. Grasið var grænt og allt. En ég hugsaði með mér, hvert er ég kominn? Hvar er ég núna?

Þú sagðir í einu af þessum samtölum sem ég fann á netinu, í viðtalinu við þig, að Ísland ætti tvö tímabil. Það er vor og vetur, sagðir þú.

Já. Það er vor, haust, eða vetur, eða hvað sem er. Það kemur fyrir að veturinn getur verið mildari en hér í Noregi. Það gerir það bara á veturna. En já, það hefur bara tvo. Sumarið var kalt. Það var frekar kalt. Svo maður venst þessu á endanum en svo er þetta svona... ég vissi það ekki. Ég vissi það ekki, ég fékk sjökk. En þú samþykktir það og komst svo að því að þetta virkaði samt. Mér fannst það mjög heillandi. Ég var þreyttur á Albaníu, öllum þessum vandamálum. Fólk var... Hvað get ég sagt? Við fengum engan mat í lokin. Þeir þurftu að vera með skírteini til að fá... Það var fátækt, það var fólk sem vildi fara frá Albaníu. Það var ringulreið og fólk var þunglynt. Svo ég vildi... Nú er ég að fara. Loftslagið gerði ekkert fyrir mig. Þannig þoli ég það. Og tungumálið. Fyrsta skiptið sem ég kom til... Fyrsta skiptið sem ég kom til... til Íslands, til Reykjavíkur. Svo heimsótti ég ömmu Þorkels. Hún er að sjálfsögðu að koma ... kona Þorkels kemur frá ... Við verðum að taka ... Og það voru fréttirnar. Því það er eins og... Klukkan sjö þarf maður að sitja og horfa á fréttirnar. Og þessi orð voru svo löng að ég gat ekki... Ekki skilið neitt. Bara... Hvar er ég? Kannski ég fari til tunglsins eða eitthvað? Og svo að auki eftir það verður myndband fyrir Björk. Og Björk, ég elska hana í dag, en þegar hún hljóp í skóginum með svona... Svona birni, svona bangsa, svona... Þvílík mannleg hegðun . Svo ég segi, ég elska það í dag, en

það... Er það mögulegt? Hvert er ég kominn? Og svo amma hans. Svo venjulega, ef þú ert gamall, ertu það ekki, þá ertu svartklæddur og þá ertu eins og... Lítur út eins og... Hún hafi verið... falleg og förðuð, og... Það var amma, svona... Já! Já já...

Svo mikil umskipti. Það var alveg sannfært. En þú settist niður. Þú áttaðir þig á því að þú vildir þetta eftir allt saman, svo þetta var málið.

Já já. Auðvitað ætlaði ég að ... Og þú byrjaðir að læra og byrjaðir svo að syngja. Ég... Á Íslandi er það eins og veðrið, þegar þú getur farið út með það, þegar veðrið er ekki gott, þú getur ekki farið út eftir hádegi og við áttum engin börn. Svo ég vildi fylla daginn með einhverju öðru. Þá hugsaði ég, kannski ættum við að byrja aftur að spila á píanó. En hann... stjórinn sagði... Hvað get ég sagt... Eins og tónlistarskólinn sagði mér, já, þú getur spilað, en hugsaðu um eitthvað annað. Kannski gera eitthvað annað. Þá hugsaði ég, ég get sungið. Ég var ánægður með að syngja, ég hafði gaman af klassískri tónlist. Svo var svona áheyrnarprufa og konan sem varð kennarinn minn í mörg ár, hún var frá Póllandi, Alina, hún heyrði í mér og sagði, já, fínt, gott. Þá söng Schubert á albönsku. Hún sagði, en ef þú heyrir eitthvað sérstakt, segðu mér það, því ég vil ekki eyða peningum og tíma. Svo sagði hún við mig, þú verður að hugsa. Hugsaðu. Og haustið kom, það var í júní. Svo þá byrjaði ég. Og það eru nýju árin, þá eignaðist ég mitt fyrsta barn, annað barn, þriðja barn á meðan ég var í námi. Ég gerði ýmislegt annað. Kenndi íslensku fyrir Albana sem komu frá Kosovo. Starfaði síðan sem túlkur. Gerði margt. Vann á leikskóla í nokkur ár.

Af því að þú ætlaðir líka að fjármagna námið? Já, ég tók ekki lán á meðan ég var í námi. Kannski kaupa mat? Borga leigu?

Þú veist, þegar ég hugsa til baka var ég svo glöð. Ég var svona lítil stelpa sem ætti að heyra allt fyrst í röð og svona. Ég var svo þyrstur, þyrstur, þyrstur, að læra um tónlist.

Hvað varstu gamall þegar þú byrjaðir í námi?

31. Já. Fyrir 32 þá...

Því þetta er punktur. Það er punktur út af fyrir sig. Ekkert um bara þína manneskju, heldur að þurfa að hefja nám, þegar þú ert fullorðinn. Það eru margir sem kvíða þessu svolítið. Maður fer í skóla þegar maður er ungur og þá verður maður eitthvað og þá er það kannski ekki alveg það sem maður hefur gaman af. En svo eru margir sem kvíða fyrir því að taka skrefið út og gera eitthvað annað. Ég gerði það svona þegar ég varð 50. Ég tók guðfræði og varð prestur 50 ára. Ég átti feril að gera margt annað áður. En þessi upplifun að vera, eins og þú segir, svangur í að læra eitthvað nýtt, og fara í eitthvað annað, og fylla bæði höfuðið og hjartað, það er ótrúlega heillandi. Við verðum að hvetja fólk...

Ég var svo mikill svampur. Það er allt það... En ég hef oft hugsað um það, vegna þess að ég hef verið hrifinn af skólanum. Aldrei þreyttur á skólanum. Ég byrjaði frá 16 ára aldri þar til ég kláraði háskólann. Margir segja, ó, mér þykir það svo leitt. Nei, með þá reynslu að fara í skóla af því að þú vilt fara, þú vilt læra, það er allt annað. Svo lærði ég, ég vissi ekki að ég gæti sungið. Byrjaði með lítilli rödd, og svo varð röddin mín þangað til ég var einu sinni hrædd við mína eigin rödd. Svo fór ég að syngja stóru aríurnar og standa á sviðinu sem gerir mig svona og ég vil fylgjast vel með sjálfri mér. Stattu á sviðinu og það...

Þú verður að segja aðeins meira um það, Lindita, hvernig á að finna röddina. Vegna þess að þú segir, þú gætir sungið. Þú hefur verið að syngja allan tímann, finnst gaman að syngja, hefur gott eyra. En hvað gerðist? Þú segir að röddin verði hávær. Hvað gerðist?

Ég var músíkalskur, hafði gaman af laglínunum og sá litla rödd. En ég var með mjög góðan kennara, ég held að hún sé ein sú besta á Íslandi, Alina Dobik. Hún sá mig, hún sýndi hvernig rödd mín ætti að hljóma eftir fimm ár eða svo.

Er þetta bara eins og að æfa vöðva?

Algjörlega, já. Þú verður að hlusta svona, þú verður að verða öruggur með öndunina, með öllu, þú verður að verða öruggur, og komdu hvernig... Það tekur tíma, það tekur mörg ár, það tekur mikið o.s.frv. En eftir, hvað á ég að segja, eftir fjögur ár, þá byrja ég að... ég varð kolortur. Ég gæti farið mjög hátt, öll þessi ár til að...

Drottning kvöldsins?

Ekki alveg þarna, en...

Bara svo fólk viti hvað koloratúra er.

Mig vantaði F þarna uppi, já. En ég hef bætt við öðrum ara frá Leo Delib, þú getur fundið á YouTube myndband sem fjallar um það. Aría sem var mjög góð, þau voru mjög fín, en ég varð svolítið þreytt á að syngja bara svona skala upp og niður, mig langaði í svona þroskandi aríu sem segir eitthvað, líkar við textann og segir eitthvað. En úr engu var ég eins og... Það... Þetta er söngkona.

En datt þér einhvern tíma í hug að fylgja sólóferil sem einleikari í óperu?

Já hugsaði ég, þegar ég kom hingað hugsaði ég vá, nú á Noregur að verða stærri og svo framvegis. En svo þurfti ég að fórna börnunum mínum, og þarf að fórna fjölskyldulífinu, og þá hugsaði ég, nei, það væri best að ég fengi að vinna í leikskólanum og þá verð ég sjálfstæður söngvari. Og ég hef gert það samhliða...

Vegna þess að ég held að það hljóti að vera mjög, mjög dramatískt val, því það þarf ótrúlega mikið og þú þarft að syngja í mismunandi óperuhúsum um Evrópu, eða hvar sem er, og læra nýja efnisskrá, og...

Ég hef hitt fólk sem er... já, það á finan feril sem söngvari, en á endanum enda þeir einmana, án barna og án... Nei, ég átti fjölskyldu, ég átti líf, og svo framvegis, og það hélst við hliðina á öllu. Svo, nei, nú hef ég sungið miklu oftár hér, ég hef sungið oft í Fjellkirkju, og ég man það vel, og ég skal segja þér eitthvað. Í mörgum... í öllum kirkjum, svo stundum sofnaði ég svona þegar presturinn prédikaði, eða eitthvað svoleiðis, en ekki þegar þú... Ekki þegar þú... mér tókst að halda þér vakandi. Já, þú gerðir það, algjörlega. Það var svo gott. Og þessi kirkja sem er svo opin, og svo, ég veit, það var eitthvað sem ég hlustaði á allt sem þú sagðir. Ekki vegna þess að ég sé gestur þinn hér, en ég hef oft hugsað um það, það er mjög áhugavert að finna... Þú heldur því á lífi. Það er svona...

En það var eitthvað næstum því þannig með lagið, að ef þú hefur eitthvað að segja, ef þú vilt koma einhverju á framfæri, og einbeita þér að því og ná að vekja athygli fólks á því, þá held ég að það sé mest gert. Maður getur sagt frá fallegustu hlutum og það er hægt að gera það rétt, og það er guðfræðilega rétt, og það er tónlistarlega rétt og svo framvegis. Það er ekki víst að það miðli fyrir það.

Nei, það snertir ekki.

Þannig að þetta hefur eitthvað með samskipti að gera held ég. Já algjörlega.

Og svo þegar þú talar við fólk, beint við fólk, hefurðu skilaboð sem það heyrir.

Mér skilst að þetta hafi verið námskeið líka, ég get sagt aðeins frá því líka, því að prédika er... Svo, hómiletics, að þurfa að flytja texta úr Biblíunni í gegnum hugleiðingu, í gegnum prédikunina, er sérstakt viðfangsefni þegar allt kemur til alls. , ekki satt? Og það er tekið mjög alvarlega, því það þarf að setja hlutina rétt fram, það þarf að vera guðfræðilega rétt og svo framvegis. En svo fengum við tækifæri til að fara á námskeið og þar erum við með frekar nýjan prest sem snýst um að halda prédikunina án handrits. Hvernig prédikar maður án handrits? Og það sem sló mig og fékk mig svo strax á tilfinninguna að þetta væri rétt og þar sem ég byrjaði að prófa þetta var í tengslum við jarðarfari. Því það sem einkennir jarðarför, eða greftrun, er að allir vita hvers vegna hún er þar. Ekki satt? Þetta er mjög tilvistarmettuð staða, þar sem ástvinur er látinn, og þar sem þú verður líka að hugsa í gegnum þína eigin, því þú ert minntur á að lífið er... það er dagur sem það mun enda. Og svo hefurðu líka svona efnisskrá af þemum, biblíulegum þemum og þess háttar, því þetta er ekki langdræg ræða, heldur samsetning þess að tala um líf sem er liðið frá minningarræðu, og síðan hugsa um einhvern biblíuleg þemu í því sambandi gerir þetta miklu frjálsara og ég uppgötvaði mjög fljótt að fólk sat beint í bakinu og var mjög einbeitt þegar það náði að flétta sig saman á þroskandi hátt. Og það er í raun líka ástæðan fyrir því að við erum með þetta podcast. Fyrir þessar minningarræður, að koma inn í fjölskyldu og ræða við ættingja manns sem er látinn, um lífið sem hefur verið. Svo ég hugsaði, hvers vegna ættum við að bíða? Af hverju get ég ekki átt samtál við fólk á meðan það getur enn sagt sjálft sig?

Þú heldur áfram að prédika, er það ekki?

Já, en svo, ekki prédika, kannski smá prédikandi, en mitt mál er bara að taka þátt í, í lífi manns, lífssögu sem þú reynir að þjappa mjög saman þá, í jarðarför. En að eyða heilum klukkutíma, eins og við gerum núna. En bara til að klára þetta, þá gerði upplifunin að það sé hægt að segja eitthvað mjög þýðingarmikið og fallett í svona umgjörð, já, en það er ljóst að það hlýtur líka að vera hægt í aðeins stærri prédikun.

Já, en svona er prédikunin, hvernig þér finnst þú sjást. Að þú hafir séð fólk þarna. Og ég var einn af þeim, ég er ekki Kristín, en ég heyrði allt. Svo ég var að bíða eftir að þú syngur þessi einsöng, en ég heyrði það.

Jæja, hvar vorum við? Við vorum í sambandi við einsöngvarann þinn, sem sagt að þú vannst við söng og svo framvegis, en þú áttir börnin og svo komst þú hingað til Noregs og ert búinn að festa þig í sessi hér sem einsöngvari og núna í leikskólanum. En þú þarft líka að segja mér aðeins frá bæði ljósmyndun þinni og skrifum þínum.

Já, skrifin voru þegar þau komu árið 2014. Það var þannig, ég er á leiðinni heim. Þegar ég kom hingað til Noregs sagði ég að ég hefði komið frá Íslandi en á albönsku, en fólk hafði ekki þolinmæði fyrir mig til að heyra það síðasta, upphaflega albanska. Vegna þess að þegar ég söng með kór, þá var það fullorðið fólk, svo heyrði ég eftir nokkur ár, ég byrjaði að syngja á albönsku, en Lindita, hvernig í ósköpunum kanntu albönsku? En ég sagði, albanska upphaflega. En þú sagðir að þú værir Íslendingur. Ég kem frá Íslandi, en mér fannst ég kannski íslenskari á þeim tíma, kannski var það sannleikurinn, en núna finnst mér ég hafa komist að rótum mínum á táknrænan hátt með því að syngja á albönsku og gera tónlistarplötu, og ég hef líka stofnað Albanski kórinn hér í Drammen.

Já, en þú segir líka að heima, í fjölskyldunni, hafir þú talað íslensku sem aðalmál.

Við tölum íslensku heima, já.

Vegna þess að barnið hefur stækkað, sem þýðir að það er fædd á Íslandi og hefur gengið í íslenskan skóla.

Sá elsti, því hann var níu ára.

Þannig að þú velur að tala tungumál sem er tungumál þorkels , í alvöru.

Eins og ég get.

Eins og þú getur, og eins og börnin hafa líka lært. En þú ert þá fjöltyngdur.

Við erum.

Þú talar smá ensku, þú segir að þú hafir lært frönsku, þú lest franskar bókmenntir, þú ert albanskur, íslenskur núna, norskur. Svo tungumál, hvað er málið með tungumálið? Vegna þess að tungumál, það er í gegnum tungumálið sem við hugsum, er það ekki? Og ég tek líka eftir því að þegar þú talar annað tungumál verður þú einhvern veginn aðeins öðruvísi manneskja.

Það er það svo sannarlega. Þess vegna varð ég að læra íslensku, því í upphafi talaði ég á ensku. Þegar ég byrjaði að tala íslensku fór ég í ræturnar, þá sá ég fólk hvar það var, eða kynntist landinu, einmitt í gegnum tungumálið. Sama hér með norsku. Það er annað þú getur talað ensku, það er svolítið þannig að þú sért um hvernig þú mótar þig, hvað þú segir, svolítið þannig. En það kemur af sjálfu sér þegar þú talar þitt eigið tungumál. Ég veit ekki hvort það er norska, en norska, ég tala íslensku heima og ég á í smá samskiptum við vini mína á albönsku. En líka, það er norskt. Þegar ég segi norsku þá nota ég það í vinnunni og með samstarfsfólki og svo með þeim sem eru ekki albanskir eða ekki íslenskir. Það er norskt.

Lestu mikið á norsku? Lesið þið bókmenntir?

Ég les mikið, já, já. En undanfarið hef ég farið að nota mikið af svona hljóði .

Já, hljóðbók.

Hljóðbók, já, ég á það. Það síðasta sem ég, það var Norsk Knausgård, næstum allar bækurnar hans.

Já, stórkostlegt.

Ég elska það. Svo, já ! Og ég heyrði.

Ég er með um það bil einn metra Knausgård, frá fyrsta...

Ó, það er svona. Er það mögulegt? Og svo aðrir. Vigdís.

Vigdís Hjört..

En ég heyrir mikið. Ég, nú elska Annie Harnaux er núna. Hún sem vann Nóbelsverðlaunin, því ég uppgötvaði hana áður en hún hlaut verðlaunin. Og svo hef ég lesið ýmis podcast . Nei, ekki á einni , heldur slíkum bókum, því lík sjálfspróun. Núna er ég að vinna með Jay Shetty . Sá sem er, *Hvernig á að syngja eins og munkur* . Og það er mjög fínt. Svo kláraði ég, þetta var ljúf bók sem Shirley Kemp , Martin Kemp , þau skrifuðu saman. Shirley sem var Wham og var í sömu hljómsveit með George Michael.

Vá , vá , vá . Já, Wham.

Allt í lagi. Spandau, og frábært líf. Mjög, mjög falleg bók.

Nei, þegar þú spyrð, þá er það vegna þess að á mínu .. tungumáli er tvennt, annað er að þú heyrir tungumálið umkringgt tungumáli, þannig að þú getur, ef þú ætlar að læra þýsku, þarftu að heyra þýsku um kl. þú, ekki satt? Að geta inntónað rétt, að geta heyrt sjálfan sig á tungumálinu. En þá þarftu að

lesa til að fá orðaforða og hugsanir, ekki satt? Bókmenntir eru það sem gefur, sem skapar tungumálið á vissan hátt þá. Og þess vegna held ég að það sé ansi mikilvægt að lesa tungumálið sem þú vilt verða góður í.

Ég hef lesið mikið og síðan heyrt eitthvað. Nú nota ég það mikið, ég get hreyft mig. Það er svolítið leiðinlegt að sitja og sitja. Ég þarf að hreyfa mig og gera aðra hluti á meðan ég hlusta á bækur. En á bak við það að ég skrifa á albönsku, það er 2014, þá þurfti ég allt í einu að tjá mig á albönsku. Svo skrifa ég allar þessar minningargreinar á vissan hátt, alveg frá upphafi, þegar ég man eftir þeim, nú voru fjögur ár á þeirri blokk sem við bjuggum í. Ég og systir mín að leika á leikvellingum. Síðan önnur atriði. Vegna þess að ég held að það séu margir sem eru neikvæðir í garð, vegna þess að það hefur verið það kommúnistaríki, það eru margir neikvæðir, þeir rífa allt sem hefur verið, en það var góður þáttur, því það er lífið sjálft. Þú getur ekki henda barninu með óhreinu vatni. Það er mín skýring. Ég hef það, þú mátt ekki henda mér, mér og vini mínum sem lékum, að það væri annað en kommúnismi, allir hafa sitt líf að segja. Það er ekki langt síðan ég sá kvikmynd, hún fjallaði um stúlkur sem áttu enga foreldra og bjuggu í klaustri. Og þær, nunnurnar þarna, þær voru býsna sterkar, þær voru frekar strangar við þær, og þær fengu sterka sektarkennd, sem er ekki gott, þær voru ekki frjálssar, en það var ekkert öðruvísi en að alast upp í kommúnisma. Í öðrum löndum er eitthvað annað, í öðrum löndum.

Þú verður að komast að því og í hverju samhengi verður þú fyrir áhrifum frá menningu í kring. Ég hef líka talað mikið um það að alast upp í frekar ströngu..., hjá afa og ömmu, mjög ströngum, trúarlega ströngum afa og ömmu, og hvers konar ramma það setti og hversu mikla mótstöðu við þurftum að nota til að brjótast út úr því. Vegna þess að þú mótmælir og gerir þér grein fyrir því að þetta er ekki ég verð ég að finna út úr þessu sjálfur. Þannig að það er svona, held ég, að það séu misnotkunin sem hefur gert það að verkum að kommúnisminn hefur á vissan hátt verið álitinn gróteskur. Að fólk sem er andstæðingur hefði engin tækifæri... í öllu slíku kúgunar...

Og þeir sem höfðu verið á móti því, þeir enduðu í fangelsi og svo var ekki.

Því miður gerist það líka núna. Í einræðisríkjum á vissan hátt.

En maður metur það fyrir lífið í dag, að ég hef gengið í gegnum sterka stjórn, og nú hef ég meira frelsi.

Ég held að við getum fylgst aðeins meira með því þema, því þú hefur þegar lagt mörg orð í það, en þessi hreyfing frá því að vera albanskur, og taka eftir því að þú þarft að brjótast aðeins út úr þeim ramma, verður aðskilinn einstaklingur, það er að segja sambandið á milli samfélagsins, eins og þú sagðir bara, það er margt jákvætt í því, en þú verður að finna þína eigin rödd á vissan hátt. En þá hlýtur sú rödd líka allt í einu að verða til í enn nýjum umgjörð. Svo hvað er að gerast með Linditu í núverandi hreyfingu? Er rómantískt að tala um að það hafi kjarna, einstaklingsbundinn kjarna, að þú sért alltaf eins? Eða hvernig hefur maður áhrif á og breytt í gegnum þá ferð?

Það er gaman að þú hafir spurt mig á vissan hátt. Ég held að ég hafi alltaf verið draumóramaður, með fæturna á jörðinni. Það var líka draumur fyrir mig að kynnast Íslandi og mér finnst alltaf gaman að læra eitthvað nýtt. Á vissan hátt sá ég að ég ætti enga framtíð lengur í Albaníu, nú mun ég einbeita mér að, og sérstaklega fyrstu tvö árin voru svolítið eins og Albanía og Ísland, með Albaníu í huga og síðan Ísland. Svo eftir að ég heimsótti Albaníu sagði ég, nei, hér er ég. Nú verð ég á Íslandi, einbeiti mér að tungumálum, og það er allt. En ég var farinn um tíma, því ég var farin eins og Lindita frá Albaníu. Ég varð bara Lindita að reyna að laga mig að tungumáli samfélagsins. Ég hafði gaman af mörgu góðu, ég var í því ferli í mörg ár, í mörg, mörg ár. Og ég hef verið heppinn því ég bjó á Íslandi, því fólk er alveg, hvað get ég sagt, það tekur við þér. Þeir hafa tungumál, þeir hafa tjáningu á. Eins og þeir sögðu: "það kemur, það reddast." Og það er eins og, nei, það verður allt í lagi. Já, þá, já, það er bara þú að komast að, en tungumálið er svolítið erfitt, en svo kom það, það kom, allt kom. Og svo

Þessi reynsla af tónlist, og svona, eitthvað sem ég vildi, ég hafði það ekki, ég hafði það ekki í Albaníu. Mér líkaði að mörgu leyti við Lindituna sem bjó í, sem bjó á Íslandi.

Haltu fast í það, það er Lindita sem bjó á Íslandi. Og aftur spyr ég, hefur það eitthvað með tungumálið að gera? Sem dæmi má nefna að elsta dóttir mín flutti til Grikklands, hún lærði grísku, vann á veitingastöðum og þegar hún talar grísku er hún allt öðruvísi. Líkamstjáningin, látbragðið, allt sem er á vissan hátt, grískan, mjög svipmikil. Bróðir minn er tónlistarmaður, frekar rólegur, virkilega hóflegur, en hann bjó í Bandaríkjunum í mörg ár, og þegar hann talar ameríska við vini sína kemur hann fram sem hetja, ekki á neikvæðan hátt, heldur verður hann allt annar. persónu, í gegnum tungumálið, með því hvernig hún tjáir sig. Ég er ekki að segja að þú verðir öðruvísi manneskja, heldur á sama hátt og hvernig þú talar við börnin í leikskólanum er öðruvísi en ef þú talar við vini þína í einhverjum kvikmyndaklúbbi eða bókmenntasamhengi. Eða núna. Við aðlögunum okkur stöðugt að stillingum og erum greind á þann hátt að við gerum það sem er rétt, byggt á því hvernig við skiljum aðstæður. En mér er umhugað um hvernig tungumálið, það er hvernig íslenskan, þegar inn er komið, Lindita sem varð íslensk, og líkaði við sig sem Íslending. Þetta er kannski aðeins of vítt, en ég held að það...

Það er mjög góður punktur, þetta er ágætt, og þá verð ég að skilgreina mig. En mér líkaði það í því ferli, ég kastaði mér í það dýpt. Ég gerði það og svo lærði ég að synda, ég gerði það sama. Svo ég henti mér út í það. Svo kynntist ég mikilli jákvæðni á Íslandi. Þeir studdu mig. Svo allt sem ég gerði, já, þú talar vel, mér líkaði það, eða ég hugsaði með mér, hér er líf mitt, ég er að halda áfram. Svona einn leið miða. Og svo hjónabandið. Þetta er ekki eins og þú... Og svo margt gott gerðist þegar börnin fæddust þarna, og svo... Hvað get ég sagt? Kannski var það Lindita sem var meira sjálf en í Albaníu.

Og þetta er alls engin sálfræðistund. En ég held að það sé áhugavert frá sjónarhóli þess sem við erum að tala um sjálfsmynd, um sjálfsmyndapólitík líka. Hvað er ásættanlegt? Hversu ólíkur getur maður verið og enn verið hluti af samfélagi? Að vera velkominn á Íslandi, vera faðmaður, komast inn í það, læra tungumálið almennilega og koma svo aftur hingað til Noregs, þar sem við höfum haft, og að einhverju leyti, og í meira mæli núna en áður, eins konar dökkan undirtón efaþyggju, eða útlendingahatur jafnvel, og hversu margar, allt of margar raddir hafa stigið fram og sagt að til dæmis íslam sé hættulegt, eða útlendingar, við eigum eitthvað, við höfum nóg, við verðum að gæta þess norska, Norskan er mikilvæg, við megum ekki missa þann norska. Svona hugsanir og svona hugmyndir. Ég læt það vera svolítið opið fyrir þér, en þú hefur farið heilmikla ferð frá Albaníu, um Ísland til Noregs, og hefur aftur fengið eins konar, eins og þú segir, partý aftur til Albaníu, bæði með tónlist þinni, þjóðlögum, lög.

Þetta er eins konar hringur, eins og mannfræðingurinn segir, þú ferð að heiman og kemur aftur, sem ég geri ekki. En þú sérð, ég, þegar ég bjó á Íslandi, leið mér aldrei eins og útlendingur. Nei. Aldrei, ég veit það ekki, kannski er það ég með fólk í kringum mig, en við speglum hvernig okkur líður. Ég var lítill sem reyndi að aðlagast og vera frekar jákvæður gagnvart menningu og hlutum og Ísland gaf mér frekar mikið, líka tónlistina og vinnuna, og ég, já, mjög þakklát, þegar ég flutti til Noregs, þá sagði ég: Ég er Albani, ég er með Ísland í hjarta mínu, ég geri það í dag, en hér í Noregi er ég Lindita. Nú segirðu norsku, ég er það ekki, ég veit ekki hvað norska er, eins og þú spurðir mig, ég kann týpíska albönsku, en hingað er ég kominn þar sem ég hef fundið sjálfan mig beint. Ég elska að vera í Drammen, og ég elska það, og ég sé ekki eftir að ég hef ferðast svo langt, og ég þurfti að byrja upp á nýtt til að koma mér á fót.

Og þú hefur ekki upplifað kalda öxlina, eða þá efaþyggju, er það?

Nei, og einu sinni varð ég mjög hissa, við vorum í partýi með vinnu og þá vorum við með nokkra afleysingamenn sem voru ekki norskir og þá sagði einhver við mig, við verðum að halda þessu saman,

við. Hver erum við? Við erum þú. Svo fékk ég smá sjokk, því ég hugsaði ekki, við hugsuðum öll saman, ekki ég og þú, og vegna þess að við erum útlendingar. Ég get upplifað í dag, ef ég tala við Albana, þá er það allt annað tungumál, allt flæðir, ekki satt? Einnig ef ég er í hópi með Norðmönnum, eða með Íslendingum, sérðu mun á því hvernig Norðmenn hafa samskipti sín á milli, líka Íslendingar sem eru opnari, villtari á vissan hátt og Albanir sem eiga sitt, auðvitað. Ég geri það, eða hentar öllum, en ég hef aldrei upplifað það, ekki í vinnunni, ekki neins staðar, og ekki að ég sé útlendingur. Þegar ég fer og hittu, ó, þú heitir Lindita, svo frábært nafn, ertu frá Spáni? Því Lindita ... Nei, ég er Albani, svo góður, nei, hef ekki upplifað neitt, nei. En ég býst kannski ekki við því, að mér finnst eitthvað sjá mig.

Þú leitar ekki að því, þú tekur það ekki inn.

Rétt, þetta er eins og hringur, ef þér líður eins og þeir eigi eftir að sjá þig, með öllu sem við gerum.

En það hefur með útlitið að gera, ef þú ferð og leitar að einhverjum tortryggni sérðu einhvern sem dregur aðeins til baka, eða þú hugsar, já, já, já.

Ég tek því ekki, því ég, ég tek því sem börn, allt í lagi, sú manneskja er með smá, ég get ekki sagt að hún eigi í vandræðum með sjálfa sig, en það er svolítið eins og aðhaldið. Þegar ég kom frá Albaníu til Íslands, og sagði, ó, því Albanía er svo frábært land, þú getur sagt, því það hefur verið lokað, eins og þeir gerðu, þá kem ég til Noregs, svo, Ó, Ísland, ó, svo það er framandi, mig langar að fara þangað, ég elska, elska Reykjavík, Reykjavík, Reykjavík og Heitapottur. En svona, svo er það auðvitað einn, þá verður hann svo framandi á vissan hátt, ég hef séð blett, þannig að ég get ekki upplifað neitt neikvætt svona.

Í þessu podcasti sem við höfum hef ég margoft nefnt sambandið á milli stóru við, þ.e.a.s. samfélagsins, sem er mjög fjölbreytt, þar sem við erum mjög ólík, bæði einstaklingsbundið og sem hópur, en að við höfum tengingu þangað, á sama tíma tími sem við höfum líka þetta nálægt samfélögunum, og trúarbrögð eru eitt slíkt dæmi, að þú ert með söfnuð, þú nefndir Fjellsöfnuð, það er umgjörð þar sem þú kemur saman og kynnist og ræktar ákveðinn hlut, reynslu, trúarleg upplifun, þ.e.a.s. hin algilda, tilfinningin um að við séum land, að við séum fólk, að við séum ólík, en á sama tíma eitt.

Og það var mikil hjálp, ég fékk það.

Já, en ég held að það sé upphafspunktur fyrir spurninguna sem ég vil spyrja þig, eða þá hugsun, þá að ferðin sem þú hefur farið, um, rétt, frá Albaníu, Íslandi, Noregi, og svo farið að leita aftur núna með plötunni sem við ræddum um, sem eru albönsk lög, hefðbundin, með, já, og svo segirðu að þú hafir stofnað albanska hóp. Hvaða hópur er það?

Það er fólk sem hefur búið í mörg ár hérna í Drammen yfir 40 ára, það hafa ekki allir sungið áður, og þeir eru farnir, við vorum mjög virk fyrir kórónu, svo það er orðið svolítið eitthvað, smá, stundum komum við saman, en við syngjum bara albönsk lög.

Já, svo það er kór?

Það er kór, og sumir þeirra sungu aldrei í kór, en við komumst nokkuð langt með hann, því þetta er samfélag, og það er sátt og við áttum mjög góða stund saman, þetta er svo gæðastund saman, syngur á albanska.

Ertu að tala um textann?

Textarnir skipta mestu máli, við elskum aðallega lög, svona þjóðlög, sem allir geta sungið, frá mismunandi svæðum í Albaníu eða Kosovo.

Nei, því maður þarf á þessum þéttu samfélögum að halda, á einn eða annan hátt. Ég er líka byrjuð að syngja í kórum núna, hef sungið í mörg ár í sönghópi, en ég er byrjaður núna í kantoriinu, í Jørn Fevang, á Bragernes, sem við sungum bara... Ertu tenór? Já. Svo sungum við bara til dæmis Gloria eftir Vivaldi og byrjum núna á, halda áfram með Messías aftur, við sjáum til fram á haust.

Handel?

Já. Þannig að samfélagið sem við höfum þarna er auðvitað tónlistarlegt, en á sama tíma verður það auðvitað aðeins meira en það, en að kynnast fólki. Svo ég held að það sé áhugaverður punktur, hvers konar sjálfsmynd eða tengsl þú hefur. Þú ert söngvari, þú leiðir þennan hóp þinn, ég er líka söngvari í kór, en ég er líka guðfræðingur, ekki satt? Ég hef líka áhuga á, það er að segja, ég get skráð fullt af auðkennum sem eru blandan mín, eða verða sérkenni mitt. Svo ég held að það sé áhugavert að finna það aðeins meira, ekki satt? Þessi sjálfsmynd, hvers konar, hver erum við? Í alvöru, ekki satt? Það spyr, já, hvaðan ertu? En það er eiginlega ekki hægt að spyrja, já, hver ert þú?

Það er betra, hver ert þú? Já alveg, hver ert þú? Já, segirðu, hver ert þú? Mig dreymdi að ég hefði verið næturhræðsla. Svo reyndi ég að...

Martröð?

Já, þetta var martröð, en svolítið eins og eitthvað kæmi í fæturna á mér, eða eitthvað svoliðið, ég vaknaði, og gat ekki verið alveg nálægt mér, en þá fannst mér ég vera að tala við einhvern svona á albanska, hver ertu?" Svo þú kemur bara að því, "Hver ert þú?" En svo stend ég þarna uppi, eins og já, hálsinn á mér var svolítið svona, svolítið kvefaður, svolítið svona. En ég upplifði það mjög sterkt.

Stór spurning, þá.

Stór spurning. Hver ertu? Á albönsku, vegna þess að fólk segir einhver, spyrðu mig, dreymir þig á albönsku, norsku eða íslensku? Ég segi, ég veit það ekki, en þessi, martröð, morguninn, eins og þrjú að nóttu, var á albönsku. Það hljómaði eins og það væri svona lokað eins og: "Hver ert þú?" Á albanska, "Kosje ti".

Og kannski er það það sem við ættum að nota líf okkar í, til að komast að því hver við erum.

Það er það sem ég er að leita að, ég byggi upp sjálfsmynd mína, ég ferðast mikið, og henda hlutum sem ég þarf ekki, og vera sáttur, og svona « sjálf samúð », sem er mjög mikilvægt, get ég ekki gefið öðrum ef ég hef ekki fyllt mig.

Við erum að nálgast endalokin hér, svo ég spyr stóru spurningarinnar, hvað veitir þér mestan innblástur? Hvað gefur þér styrk til að halda áfram? Kraftur, innblástur?

Listin gefur mér og fjölskyldu minni. En list, og það nýjasta sem ég hef byrjað á, er að mála.. liti. Ég verð með sýningu í Berat, þann 27. maí, með vatnslitunum mínum. Það er annað, sem ég átti í Skodra, í Norður-Albaníu, ég gat ekki málað fyrir kórónu, ekkert, það eru bara svona blönduðir litir, eins og börn á leikskóla. Svo þróaði ég minn eigin stíl.

Er ekki sýning hér?

Kannski seinna, ég hef ekki hugsað út í það. En ég á fullt af málverkum heima, sem eru... Nei, kannski seinna. Ég verð að fá þá frá Albaníu. Þeir eru þar enn.

Lindita, bekknum okkar er lokið, einfaldlega. Þetta hefur verið mikil ánægja. Þakka þér kærlega fyrir að gefa þér tíma.

Þakka þér fyrir.

Ypsilon-samtölin eru framleidd fyrir Samræðumiðstöð kirkjunnar í Drammen af Ivar Flaten. Það er ég sem ber ritstjórnarábyrgð og framleiði þættina. Podcastið er stutt af sveitarfélaginu Drammen, barna- og fjölskylduráðuneytinu og Einari Jules Legat. Við viljum mjög gjarnan fá inntak um hverjir gætu komið við sögu sem samtalsfélagar. Helst líka með efni fyrir það sem þú heldur að gæti verið áhugavert að heyra um. Vinsamlegast láttu mig vita með tölvupósti á ivar@ifd.no það heyrir í okkur!